

Bältet som räddar liv varje dag

Berättelse

Nils Bohlin föddes den 17 juli 1920 i Härnösand. Som ung studerade han till maskiningenjör, och redan tidigt visade han ett stort intresse för teknik och säkerhet. Efter studierna fick han arbete på Saab, där han konstruerade katapultstolar till stridsflygplan. Hans uppgift var att rädda piloter när något gick fel i luften, vilket gjorde att han lärde sig mycket om hur människokroppen påverkas av kraftiga rörelser.

År 1958 anställdes Bohlin av Volvo i Göteborg. Han blev företagets första säkerhetsingenjör, eftersom Volvo ville bygga bilar som skyddade människor bättre. På den tiden fanns det visserligen bilbälten, men de var inte särskilt bra. Många bälten gick bara över magen, och vid en krock kunde de skada föraren i stället för att hjälpa. Bohlin förstod att det behövdes en helt ny lösning.

Han kom på en idé som var både enkel och genial: ett bälte i tre punkter. Bandet skulle gå över bröstet och över höften samtidigt, och det skulle gå att spänna fast med bara en hand. På så sätt hölls hela överkroppen på plats, vilket gjorde att risken för svåra skador minskade kraftigt. Trots att lösningen verkar självklar i dag, var den revolutionerande på 1950-talet.

Redan 1959 blev trepunktsbältet standard i Volvos bilar. Det var första gången i världen som ett sådant bälte serietillverkades. Volvo tog sedan ett ovanligt beslut: företaget lät alla andra biltillverkare använda uppfinningen gratis. Patenten kunde ha gett Volvo mycket pengar, men företaget ansåg att säkerhet var viktigare än vinst. Tack vare detta beslut spreds bältet snabbt över hela världen.

I dag finns trepunktsbältet i nästan alla bilar. Forskare räknar med att uppfinningen har räddat mer än en miljon liv, vilket gör den till en av historiens viktigaste säkerhetslösningar. Nils Bohlin fick många priser för sitt arbete och valdes in i flera hederslistor för uppfinnare. Han dog den 26 september 2002. Hans bälte sitter däremot kvar i bilen varje gång vi sätter oss bakom ratten.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
maskiningenjör	person som utbildat sig för att bygga maskiner och teknik
konstruera	rita och bygga något tekniskt
katapultstol	stol som skjuter ut piloten ur ett flygplan vid fara
säkerhetsingenjör	ingenjör som arbetar med att göra saker säkrare
krock	när två fordon eller ett fordon och något annat slår ihop
genial	mycket smart och uppfinningsrik
spänna fast	sätta fast så att det sitter hårt

ORD	FÖRKLARING
revolutionerande	något som helt förändrar hur man gör
serietillverka	tillverka många likadana exemplar i fabrik
patent	ensamrätt att använda en uppfinning
vinst	de pengar ett företag tjänar

Läsförståelsefrågor

- Var och när föddes Nils Bohlin?
  - I Göteborg år 1920
  - I Härnösand år 1920
  - I Härnösand år 1958
- Vad arbetade Bohlin med på Saab innan han kom till Volvo?
  - Han byggde stolar som kunde skjuta ut piloter ur flygplan
  - Han testade bilbälten på vägarna
  - Han ritade hela stridsflygplan
- Varför var de gamla bilbältena ett problem?
  - De var för dyra för vanliga förare
  - De gick ofta bara över magen och kunde skada föraren
  - De gick inte att tillverka i fabrik
- Vad var nytt med Bohlins bälte?
  - Det höll fast både bröst och höft och kunde spännas med en hand
  - Det var gjort av ett helt nytt material
  - Det satt bara fast över höften
- Varför lät Volvo andra biltillverkare använda uppfinningen gratis?
  - Företaget tyckte att säkerhet var viktigare än pengar
  - Företaget kunde inte få något patent
  - Andra företag betalade mycket för rätten
- Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  - Trepunktsbältet blev standard i Volvos bilar redan 1959.
  - Bohlin tjänade en stor förmögenhet på sitt patent.
  - Bohlin var gift och hade barn.
- Skriv med egna ord varför Bohlins erfarenhet från Saab var till nytta när han skulle uppfinna bältet.
- Texten säger att lösningen "verkar självklar i dag". Vad menar författaren med det?
- Varför kan man säga att Volvos beslut att dela uppfinningen var ovanligt för ett företag?
- Ungefär hur många liv tros bältet ha räddat, och vad säger det om uppfinningens betydelse?

Facit

1. I Härnösand år 1920
1. Han byggde stolar som kunde skjuta ut piloter ur flygplan
1. De gick ofta bara över magen och kunde skada föraren
1. Det höll fast både bröst och höft och kunde spännas med en hand
1. Företaget tyckte att säkerhet var viktigare än pengar
1. ja b) nej c) det står inte i texten
- Exempel på svar: På Saab lärde han sig hur kroppen påverkas av starka krafter och rörelser, kunskap han kunde använda för att skydda människor i bilar.
- Exempel på svar: Att vi är så vana vid bältet i dag att vi inte tänker på att det en gång var en helt ny och svår idé.
- Exempel på svar: Företaget kunde ha tjänat mycket pengar på patentet, men valde i stället att ge bort det för att rädda fler liv.
- Exempel på svar: Mer än en miljon liv, vilket visar att uppfinningen är en av de viktigaste säkerhetslösningarna någonsin.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för samtal om innovation, etik och samhällsnytta. Tema: hur en teknisk lösning kan få global betydelse och hur företag kan välja nytta framför vinst.

Diskussionsfrågor

- Varför tror du att människor ibland struntar i att använda bältet, fast vi vet att det räddar liv?
- Volvo gav bort sin uppfinning gratis. Tycker du att fler företag borde dela viktiga uppfinningar? Varför, eller varför inte?
- Vilken uppfinning i din vardag tycker du är lika viktig som bältet?
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv en regel eller vana som gör vardagen säkrare för dig, och förklara varför den är bra.

Källor och faktagranskning

- Nils Bohlin - Wikipedia (en): https://en.wikipedia.org/wiki/Nils_Bohlin
- Företagskällan - Nils Bohlin: <https://foretagskallan.se/nils-bohlin/>
- Volvo Cars Media - Trepunktsbältet: <https://www.media.volvocars.com/se/sv-se/media/pressreleases/18405>
- Lemelson-MIT Program - Nils Bohlin: <https://lemelson.mit.edu/resources/nils-bohlin>
- Automotive Hall of Fame - Nils Bohlin: <https://automotivehalloffame.org/honoree/nils-bohlin/>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Nils Bohlin föddes 17 juli 1920 i Härnösand och dog 26 september 2002 (i Ramfall, Ydre kommun, enligt Wikipedia). Han var maskiningenjör och arbetade på Saab med katapultstolar innan han 1958 anställdes som Volvos första säkerhetsingenjör. Han uppfunn trepunktsbältet, som blev standard i Volvos bilar 1959

(modellerna Amazon/PV544). Volvo lät andra biltillverkare använda uppfinningen utan kostnad. Bältet uppskattas ha räddat mer än en miljon liv. Osäkerhet: exakt antal räddade liv är en uppskattning som varierar mellan källor; årtalet då patentet öppnades anges på olika sätt (1959-1968) - texterna säger därför bara att uppfinningen gjordes fri utan att låsa ett exakt årtal. Bild: ingen fritt licensierad bild av Nils Bohlin kunde verifieras på Wikimedia Commons. Bilden är därför representativ (ej porträtt): en Volvo PV544 (modellår 1960), den bilmodell som tillsammans med Amazon först fick Bohlins trepunktsbälte som standard 1959. Källa: File:1960 Volvo P544.JPG på Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1960_Volvo_P544.JPG), foto av AlfvánBeem, licens CC0 1.0 (Public Domain). Förslag: kontakta Volvo Cars pressbildarkiv för ett licensierat porträtt om sådant önskas i framtiden.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.